

การวัดความเพียงพอของส่วนของผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ระหว่างผู้ฝากเงินและผู้ถือหุ้นมีความขัดแย้งกัน ผู้ฝากเงินพอใจที่จะให้ธนาคารพาณิชย์มีจำนวนเงินกองทุนสูง เพื่อเป็นเครื่องป้องกันผลสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจธนาคาร ซึ่งจะมีผลสะท้อนถึงความปลอดภัยของผู้ฝากเงิน ส่วนผู้ถือหุ้นของการดำเนินงานโดยมีส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อหวังที่จะได้รับเงินปันผลสูงสุด

อย่างไรก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่สนใจความสามารถในการหากำไรของธนาคาร เท่ากับการดำเนินงานด้วยความปลอดภัย เพราะผลกำไรเป็นสิ่งที่จะร่วมกับภาระความเสี่ยงของธนาคาร ด้วยเหตุนี้เองเป็นผลให้ผู้ถือหุ้นเห็นความสัมพันธ์ในการหากำไรกับความปลอดภัยของธนาคาร เพราะในระยะยาวธนาคารยังคงดำเนินงานด้วยความปลอดภัย การลงทุนก็จะได้รับผลกำไรกลับคืนมา ดังนั้นความเพียงพอของเงินกองทุนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ธนาคารจะต้องคำนึงถึง

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์

ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ คุณภาพและสภาพคล่องของสินทรัพย์ และความสามารถในการจัดการของธนาคาร มีอิทธิพลต่อการกำหนดความเพียงพอของเงินกองทุน การดำเนินงานของธนาคารในภาวะที่เศรษฐกิจรุ่งเรือง สินทรัพย์มีคุณภาพดีเยี่ยม และธนาคารมีสภาพคล่องที่เพียงพอกับความต้องการของผู้ฝากเงิน และความต้องการของตลาด นอกจากนั้นการจัดการของธนาคารยังมีประสิทธิภาพสูง ภายใต้สถานการณ์ที่น่าพึงใจเช่นนี้ จำนวนเงินกองทุนที่ไม่สูงมากนักก็อาจพอสำหรับความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคาร (solvency) แต่ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ดังกล่าวในด้านตรงข้าม โอกาสที่ธนาคารจะอยู่ในสภาพไม่สามารถชำระหนี้ (insolvency) จะเพิ่มขึ้นเป็นผลให้ธนาคารต้องเพิ่มเงินกองทุนให้สูงขึ้น

นอกจากนั้นนโยบายการดำรงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์มีผลต่อการกำหนดเงินกองทุน ธนาคารที่ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ก็จะตั้งอยู่โดยมีสภาพคล่องเพียงพอ ในขณะที่ธนาคารที่มีความสามารถในการชำระหนี้ แต่ไม่มีสภาพคล่องเพียงพออาจจะต้องเลิกกิจการ ดังนั้นแม้ว่าเงินกองทุนของธนาคารจะมีขนาดใหญ่ แต่ไม่มีสภาพคล่อง ธนาคารก็อยู่ในฐานะที่ลำบากโดยเฉพาะในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และหรือความเชื่อมั่นในความมั่นคงของธนาคารคอยลงไป

2. การวัดคุณภาพของสินทรัพย์เพื่อกำหนดความเสี่ยง

ความเสี่ยงของเงินกองทุนของธนาคารอาจจะกำหนดได้โดยการประเมินความเสี่ยงของสินทรัพย์ของธนาคาร ทั้งนี้เพื่อกำหนดความสูญเสียของสินทรัพย์ ในการวัดคุณภาพของสินทรัพย์จะต้องมีการจัดแยกประเภทสินทรัพย์ออกทุกรายการ เป็นรายการสูญเสียที่เกิดขึ้นแน่ (loss) รายการที่ยังอยู่ในระหว่างสงสัยว่าจะสูญเสีย (doubtful) และรายการที่ต่ำกว่ามาตรฐาน (substandard) คือสินทรัพย์ที่ธนาคารสามารถเก็บเงินได้ช้า การจัดแยกประเภทสินทรัพย์ตามลำดับชั้นเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญในการกำหนดความมั่นคงของธนาคาร¹

ตัวอย่าง การวัดคุณภาพสินทรัพย์

	การจัดแยกประเภทสินทรัพย์		
	ต่ำกว่ามาตรฐาน	สงสัย	สูญเสีย
เงินกู้	13,658	1,137	4,022
หลักทรัพย์	804	145	3,506
สินทรัพย์ประจำอื่น ๆ	826	30	55
หุ้น และสินทรัพย์ที่รับจ้าง	<u>4,346</u>	<u>0</u>	<u>101</u>
	<u>19,634</u>	<u>1,312</u>	<u>7,684</u>

¹Ibid., p. 65.

สินทรัพย์ทั้งหมดซึ่งได้รับการพิจารณาว่าสูญแน่ และร้อยละ 50 ของสินทรัพย์
สงสัย จะนำมาหักออกจากสำรองเพื่อปรับมูลค่าสินทรัพย์ (Valuation Reserves)
ที่ธนาคารตั้งขึ้นสำหรับจุดมุ่งหมายนี้โดยเฉพาะ ถ้าไม่ได้มีการตั้งสำรองปรับมูลค่า ก็
นำมาหักออกจาก เงินกองทุนของธนาคาร โดยถือว่าส่วนสูญนี้ผู้ถือหุ้นควรต้องรับผิดชอบ
เพราะ เมื่อมีกำไรก็นำมาเพิ่มทุน เมื่อมีขาดทุนหรือสูญก็ควรนำมาหักจาก เงินกองทุน ซึ่ง
จะเป็นดังนี้คือ

	(๑,๐๐๐ บาท)
เงินกองทุน	
ทุน	5,400
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	2,000
กำไรสะสม	232
สำรองส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>605</u>
ยอดรวมของเงินกองทุน	8,237
หัก สินทรัพย์ที่จัดประเภทว่าสูญ	7,684
ร้อยละ 50 ของสินทรัพย์ที่จัดประเภทสงสัย	<u>656</u>
เงินกองทุนมีไม่เพียงพอขณะนี้	(-) <u>103</u>

การนำสินทรัพย์ที่คาดว่าจะสูญแน่และร้อยละ 50 ของสินทรัพย์สงสัยไปหักออก
จากเงินกองทุน จะมีผลทำให้เงินกองทุนลดค่าลง และถ้าผลสูญเสียมียังจำนวนมากไปลดทุน
จนต่ำลงจนอยู่ในขั้นที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้ฝากเงิน ก็จะต้องงดจ่ายเงินปันผล หรือลดรายจ่าย
ที่ไม่จำเป็นบางอย่าง งดการให้เงินกู้และให้เครดิต หรือเรียกหนี้คืน ขายหลักทรัพย์
ลงทุนหรือสินทรัพย์ประจำที่ไม่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และเพิ่มทุน เพื่อเป็นการแก้ปัญหา
ส่วนร้อยละ 50 ส่วนที่เหลือของสินทรัพย์ที่อยู่ในขั้นสงสัยและที่ต่ำกว่ามาตรฐานจะไม่นำมา
หักออกจากเงินกองทุน แต่จะมีการตั้งสำรองสำหรับผลสูญเสียดังกล่าวที่เกิดขึ้น

การกำหนดความเสี่ยงพอของเงินกองทุนโดยวิธีประเมินจากคุณภาพของสินทรัพย์
เพื่อกำหนดความเสี่ยง เป็นการวัดเชิงคุณภาพ (qualitative) เป็นการยากอย่างยิ่ง

ในทางปฏิบัติ เพราะความเห็นขัดแย้งระหว่างผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์กับธนาคารผู้ถูกตรวจสอบ และการจะวัดด้วยวิธีการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อมีการตรวจและประเมินค่าของสินทรัพย์และหนี้สินทุกรายการ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการปฏิบัติจึงได้ใช้การวัดทางด้านเชิงปริมาณ (quantitative) คือการกำหนดอัตราส่วนต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการวัดความเพียงพอของเงินกองทุน

3. การวัดความเพียงพอของเงินกองทุน

ดังกล่าวแล้วว่า เงินกองทุนมีหน้าที่สำคัญในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฝากเงินของธนาคาร และเป็นที่ยอมรับกันว่า ธนาคารพาณิชย์ควรจะต้องมีเงินกองทุนให้เพียงพออัตราส่วนที่ใช้เป็นเครื่องวัดความเพียงพอของเงินกองทุนธนาคารนั้น แต่เดิมก็มีความเชื่อมั่นกันว่าค่าของเงินกองทุนมีส่วนสัมพันธ์กับจำนวนเงินฝากและสินทรัพย์. ต่อมาได้พิจารณาถึงประเภทของสินทรัพย์ที่เรียกว่า "สินทรัพย์เสี่ยง" เพราะสินทรัพย์เสี่ยงเป็นบ่อเกิดของผลสูญเสียดังกล่าวไปนั้นเงินกองทุนของธนาคารให้ลดลง ในปัจจุบันต่างประเทศได้ใช้อัตราส่วนในการวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ดังนี้

3.1 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อเงินฝาก (Capital-to-Deposits Ratio)

การนำทุนมาเปรียบเทียบกับเงินฝากก็โดยถือว่าภาระดำเนินงานของธนาคารต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างเงินกองทุนกับเงินฝาก ถ้ามีเงินกองทุนเพียงพอจะทำให้เกิดผลประโยชน์ต่อค่าทุนของธนาคาร จึงใช้อัตราส่วนนี้เปรียบเทียบความเสี่ยงของผู้ถือหุ้นกับผู้ฝาก เพื่อทราบส่วนเหลือของผู้ถือหุ้นคุ้มครองผู้ฝาก และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเงินฝากไม่ควรเกิน 10 เท่าของขนาดเงินกองทุนของธนาคารนั้น คืออัตราส่วน 1 ต่อ 10 จะทำให้ธนาคารดำเนินการด้วยความปลอดภัย²

²Edward W. Reed, op. cit., pp. 524-525.

เงินฝากของธนาคารส่วนหนึ่งอาจขยายตัวหรือเกิดขึ้นจากการลงทุนซื้อหลักทรัพย์ และใหญ่ขึ้น ซึ่งถ้ากรณีเป็นดังกล่าว ธนาคารก็จะคงเพิ่มเงินกองทุนเพื่อคงอัตราส่วน 1 ต่อ 10 ไว้ ความเสี่ยงของผู้ฝากก็จะไม่เพิ่มสูงขึ้น แต่จะทำความยุ่งยากในทางปฏิบัติ ต่อธนาคารมาก

3.2 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวม (Capital-to-Total Assets Ratio) เนื่องจากกฎเกณฑ์ทุนต่อเงินฝากมีจุดอ่อนดังกล่าว และไม่แสดงถึงคุณภาพของสินทรัพย์ หรือจำนวนสินทรัพย์ที่ไถ่ลงทุนไปโดยอาศัยเงินฝาก และโดยแท้จริงแล้วเงินกองทุนมีส่วนสัมพันธ์กับเงินฝากน้อยมาก เช่น ธนาคาร 2 ธนาคารต่างมีเงินกองทุนและเงินฝากเท่า ๆ กัน อัตราส่วนเท่ากัน แต่ธนาคารหนึ่งค้ำประกันสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินสดและหลักทรัพย์รัฐบาล อีกธนาคารหนึ่งใหญ่ขึ้นที่เสี่ยง ธนาคารหลังย่อมมีอัตราความเสี่ยงมากกว่า

เนื่องจากข้อบกพร่องของอัตราส่วนเงินกองทุนต่อเงินฝาก จึงมีการนำอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวมมาใช้ โดยถืออัตราส่วนไม่ควรต่ำกว่า 1 ต่อ 12.5 หรือร้อยละ 8 แต่อย่างไรก็ดี อัตราส่วนนั้นบ่งชี้ประโยชน์ถ้าหากสินทรัพย์มีอัตราการเสี่ยง (degree of risk) เหมือน ๆ กัน แต่เมื่อคำนึงถึงว่าสินทรัพย์ของธนาคารมีอัตราการเสี่ยงต่างกัน เช่น เงินสดเป็นสินทรัพย์ไม่เสี่ยง หลักทรัพย์รัฐบาลเสี่ยงน้อยกว่าหลักทรัพย์อื่น ซึ่งแล้วแต่ลักษณะของหลักทรัพย์ หรือเงินใหญ่ก็มีอัตราการเสี่ยงต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับฐานะการเงินของบัญชี ความสามารถในการหารายได้เพิ่ม และความสามารถในการจัดการ ภาวะเศรษฐกิจในท้องถิ่นของบัญชี ดังนั้น แม้ขนาดของสินทรัพย์ของธนาคารแต่ละแห่งจะ เท่ากัน แต่ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการสูญเสียก็จะแตกต่างกันด้วย อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์รวมจะไม่แสดงถึงความเสี่ยงและผลสูญเสียของสินทรัพย์ ซึ่งเงินกองทุนของธนาคารถูกนำมาใช้เป็นหลักประกัน เพราะฉะนั้นจึงได้นำอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงมาใช้ เพราะเหมาะสมและดีที่สุด³

³ วารีย์ หะวานนท์, เรื่องเดิม.

3.3 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (Capital-to-Risk Assets Ratio) เป็นอัตราส่วนของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ทั้งหมดยกเว้นเงินสด เงินฝากธนาคารอื่นในประเทศ หลักทรัพย์รัฐบาล และสินทรัพย์อื่น ๆ ที่รัฐบาลกำหนดว่าไม่เสี่ยง อัตราส่วนนี้นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน การเปรียบเทียบจะทำให้ทราบว่าผู้ถือหุ้นมีความเสี่ยงเป็นอัตราส่วนเท่าไร ถ้าอัตราส่วนสูงย่อมแสดงว่าคุณครองผู้ฝากใจมาก การใช้อัตราส่วนนี้ถือว่าทุนของธนาคารมีเพียงพอ หากอัตราส่วนไม่ต่ำกว่า 1 ต่อ 6 หรือร้อยละ 16.67 หมายความว่า เงินกองทุน 1 บาท ต่อสินทรัพย์เสี่ยง 6 บาท

การกำหนดเงินกองทุนโดยเทียบส่วนสัมพันธ์กับสินทรัพย์เสี่ยงนั้น ก็โดยมีเหตุผลว่า ในการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์นั้นธนาคารจะนำเงินของผู้ฝากมาใช้จ่ายลงทุนหาผลประโยชน์ และในการหาผลประโยชน์ธนาคารมักจะลงทุนในสินทรัพย์ที่เสี่ยงเป็นจำนวนมาก เช่น การให้กู้ยืมและให้เครดิต ซึ่งธนาคารอาจจะต้องได้รับความเสียหายเนื่องจากหนี้สูญ เป็นต้น ฉะนั้นธนาคารจึงต้องมีทุนของธนาคารเองให้ได้ส่วนสัมพันธ์กับสินทรัพย์ที่เสี่ยงนั้น เพราะหากมีการสูญเสียเกิดขึ้นธนาคารก็จะสามารถรับการสูญเสียนั้นได้โดยไม่เสียหายแก่ผู้ฝากเงิน หรืออีกนัยหนึ่ง ธนาคารจะเป็นผู้รับภาระการขาดทุนเอง มิใช่ผู้ฝาก ด้วยเหตุนี้ธนาคารจะต้องคอยระวังในการกระจายเงินทุนไปให้สินทรัพย์ที่มีคุณภาพดีและเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็วที่สุดโดยไม่ขาดทุน คือมีสินทรัพย์สภาพคล่องไวบ้าง หรืออีกนัยหนึ่งจัดการให้กู้ยืมให้ได้อัตราส่วนที่ปลอดภัย โดยไม่ขยายการให้เครดิตมากเกินไป

ในการพิจารณาความเพียงพอของเงินกองทุนนั้น การจะดูอัตราส่วนตามที่กล่าว เป็นเครื่องวัดว่ามีทุนเพียงพอหรือไม่เพียงพอก็คงอย่างเดียวกัน ยังไม่อาจเชื่อถือได้ จะต้องพิจารณาถึงปัจจัยอื่นประกอบทั้งไกล่ไกลแล้วข้างตน อัตราส่วนดังกล่าวเหมาะสำหรับใช้เป็นเครื่องทดสอบความเพียงพอของเงินกองทุนในระยะขั้นต้นเท่านั้น⁴

⁴ เรื่องเดียวกัน.

3.4 การวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินกองทุน (Capital Adequacy Analyses) เครื่องมืออย่างหนึ่งที่น่ามาใช้ในการวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินกองทุน เพื่อกำหนดจำนวนเงินทุนต่ำสุด ซึ่งธนาคารแต่ละแห่งจะต้องดำรง โดยยึดหลักการกระจายสินทรัพย์ (asset distribution) ของธนาคารนั้น ส่วนการที่จะดำรงเงินกองทุนมากกว่าจำนวนเงินทุนต่ำสุดของธนาคาร เป็นจำนวนเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับนโยบายของธนาคารนั่นเอง

ในการวิเคราะห์จะจำแนกสินทรัพย์ออก 6 กลุ่ม ตามหลักชั้นพื้นฐานในการจำแนกสินทรัพย์ของธนาคาร และจะกำหนดว่าสินทรัพย์แต่ละกลุ่มต้องใช้เงินกองทุนจำนวนเท่าใดในการป้องกันความเสี่ยง คือเงินกองทุนจะต้องมีขนาดใหญ่เพียงพอที่จะรับภาระผลขาดทุนของสินทรัพย์แต่ละกลุ่ม

สินทรัพย์และจำนวนเงินกองทุนที่ต้องการแต่ละกลุ่มจะเป็นดังนี้ คือ⁵

สินทรัพย์กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่ดำรงไว้สำหรับเป็นสำรองสภาพคล่องของธนาคาร สินทรัพย์เหล่านี้จะประกอบด้วย เงินสดในมือ เงินฝากธนาคารกลาง และหลักทรัพย์รัฐบาลที่ถึงกำหนดภายใน 5 ปี และสินทรัพย์ที่ถึงกำหนดภายในระยะสั้นและมีคุณภาพดี เช่น ตั๋วแลกเงินที่ธนาคารรับรองแล้ว (Bankers' Acceptances) สินทรัพย์เหล่านี้ไม่จำเป็นที่จะมีเงินกองทุนเพื่อคุ้มครองความเสี่ยง หรือถ้าจะมีก็น้อยมาก

สินทรัพย์กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงขั้นต่ำสุด (minimum risk assets) สินทรัพย์ประเภทนี้ คือ เงินกู้ที่มีหลักทรัพย์รัฐบาลเป็นประกัน หลักทรัพย์รัฐบาล และขององค์การรัฐบาลที่ถึงกำหนดเกินกว่า 5 ปี ซึ่งมีความเสี่ยงน้อยกว่าปกติ จำนวนเงินกองทุนโดยประมาณในกรณีนี้จะเท่ากับร้อยละ 5 ของสินทรัพย์เสี่ยงขั้นต่ำเหล่านี้

สินทรัพย์กลุ่มที่ 3 โดยทั่วไปเป็นการลงทุนในหลักทรัพย์ (portfolio assets) รวมทั้งการลงทุนในเงินกู้ (loan portfolio) สินทรัพย์เหล่านี้แสดงถึงความเสี่ยงตาม

⁵Crosse and Hempel, op. cit., pp. 77-81.

ปกติในการลงทุนของธนาคาร สินทรัพย์ในกรณีนี้ประกอบด้วย ยอดเงินกู้ส่วนที่เหลือ และหลักทรัพย์อื่น ๆ ส่วนที่เหลือสูงกว่า 5 ปี หลักทรัพย์ในกรณีนี้จะไม่รวมหลักทรัพย์รัฐบาล โดยทั่วไปถือว่าเงินกองทุนประมาณร้อยละ 12 สำหรับสินทรัพย์กลุ่มนี้เป็นเครื่องป้องกันขั้นต่ำสุด

สินทรัพย์กลุ่มที่ 4 เป็นสินทรัพย์ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน (substandard) และมีความเสี่ยงมากกว่าปกติ การจัดสรรเงินกองทุนร้อยละ 20 จึงจะถือว่าเหมาะสมสำหรับสินทรัพย์ต่าง ๆ ในประเภทนี้ เพราะสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงย่อมต้องการเงินกองทุนเพื่อรองรับผลขาดทุนในจำนวนที่สูงขึ้น

สินทรัพย์กลุ่มที่ 5 ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่ธนาคารจะไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ สินทรัพย์ประเภทนี้ประกอบด้วย เงินกู้ซึ่งผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ได้จัดแยกประเภทเป็นสินทรัพย์ที่คาดว่าจะสูญ (doubtful) ทุนและหลักทรัพย์ที่อาจไม่ได้รับชำระคืน และอสังหาริมทรัพย์ต่าง ๆ ที่ไคมาโดยยังไม่ได้รับอนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย ยกเว้นอสังหาริมทรัพย์ที่ไคมาจากการบังคับจำนอง โดยทั่วไปถือว่า การจัดสรรทุนร้อยละ 50 เหมาะสมสำหรับสินทรัพย์ประเภทนี้

สินทรัพย์กลุ่มที่ 6 ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่จัดแยกประเภทเป็นสูญแน่นอน (loss) และสินทรัพย์ประจำได้แก่ อาคาร เครื่องตกแต่ง เป็นต้น สินทรัพย์ประจำเหล่านี้ถือว่าไม่ใช่เป็นการลงทุนของธนาคาร แต่ใช้เครื่องมือในการดำเนินธุรกิจธนาคาร สินทรัพย์เหล่านี้โดยปกติจะไม่สามารถนำมาใช้ในการชำระคืนเงินฝาก ยกเว้นธนาคารจะมีการเลิกกิจการ และมีการขายเพื่อชำระบัญชี ส่วนมากจะขายได้ในราคาที่ขาดทุน ดังนั้นในการหาเครื่องคุ้มครองผู้ฝากเงิน จึงมีความเห็นว่าการจะจัดสรรทุนเท่ากับร้อยละ 100 ของสินทรัพย์ประเภทนี้

สินทรัพย์แต่ละกลุ่มและร้อยละที่นำมาเป็นเครื่องวัด ผลการคำนวณจะได้เงินกองทุนที่ธนาคารต้องการสำหรับสินทรัพย์แต่ละกลุ่ม ซึ่งทั้งหมดจะนำมาแสดงในแบบฟอร์มการวิเคราะห์เงินกองทุนของธนาคาร

แบบการวิเคราะห์เงินกองทุนของธนาคาร

วันที่.....

ชื่อธนาคาร.....

สถานที่ตั้ง.....

รายงานการตรวจสอบวันที่.....

	(\$ '000)	
	จำนวนสินทรัพย์	เงินกองทุนที่ต้องการ % จำนวนเงิน
(1) สํารองชั้นที่หนึ่งและชั้นที่สอง		
เงินสด เงินฝากธนาคารกลางและ		
เงินฝากธนาคารอื่น	0%
ตั๋วเงินที่ธนาคารรับรอง	5%
หลักทรัพย์รัฐบาลมีระยะเวลา 1-5 ปี	4%
หลักทรัพย์ชนิดอื่น ๆ	
รวม	\$
(2) สินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงขั้นต่ำสุด		
หลักทรัพย์รัฐบาลมีระยะเวลา 5-10 ปี	
เงินกู้ที่มีเงินฝากหรือหลักทรัพย์รัฐบาล		
เป็นประกัน	
รวม	\$	4%
(3) สินทรัพย์ที่มีคุณภาพปานกลาง		
หลักทรัพย์รัฐบาลมีระยะเวลาเกิน 10 ปี	
เงินกู้เพื่ออาคารสงเคราะห์และทหาร		
ผ่านศึก	
รวม	\$	6%

	จำนวนสินทรัพย์	เงินกองทุนที่โครงการ	
		%	จำนวนเงิน
(4) เงินใหญ่และเงินลงทุนนอกจากที่กล่าวข้างต้น			
หลักทรัพย์ส่วนที่เหลือ		
เงินใหญ่ส่วนที่เหลือ		
รวม	\$	10%
(5) สินทรัพย์ประจำและสินทรัพย์อื่น ๆ			
เครื่องตกแต่ง และสินทรัพย์ประจำอื่น ๆ	} 100%
หุ้นและเงินลงทุนที่ไม่ได้รับชำระคืน		
สินทรัพย์ที่จัดเป็นประเภทสูญ		
สินทรัพย์ที่จัดเป็นประเภทสงสัยว่าจะสูญ	50%
สินทรัพย์ที่จัดเป็นประเภทต่ำกว่ามาตรฐาน	20%
รายได้ค้างรับ และค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	0%
รวม	\$
(6) ทุนที่ธนาคารโครงการทั้งหมด (ข้อ 1 ถึงข้อ 5)		\$
(7) ทุนที่ธนาคารมีอยู่จริง (รวมหุ้นส่วนเกินมูลค่าหุ้น ถ้าไรสะสม สำรองเผื่อเหตุฉุกเฉิน และสำรองหนี้สูญ)		\$
(8) ทุนที่ธนาคารมีอยู่จริง มากกว่า (+) หรือน้อยกว่า (-) ทุนที่ ธนาคารโครงการ			
ถ้ามากกว่า (7 - 6)		+ \$
ถ้าน้อยกว่า (6 - 7)		- \$
(9) อัตราส่วนเงินกองทุนที่ธนาคารมีอยู่จริงต่อเงินกองทุนที่ธนาคาร โครงการ (7 ÷ 6)		

4. การปรับปรุงสภาพเสียงของธนาคารพาณิชย์

เงินกองทุนของธนาคารอาจมีไม่เพียงพอในการชำระหนี้ เนื่องจากมีความเสี่ยงมาก ผลสูญเสียย่อมจะมากขึ้นด้วย ดังนั้นธนาคารอาจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งจากนโยบาย 2 ประการต่อไปนี้⁶

1. ปรับปรุงหรือเพิ่มเงินกองทุน เพื่อรองรับความเสี่ยงในสินทรัพย์ หรือ
2. จัดการกับสินทรัพย์เพื่อลดความเสี่ยงในตัวสินทรัพย์ให้อยู่ในระดับที่สอดคล้องกับเงินกองทุน

การเพิ่มเงินกองทุนของธนาคารอาจกระทำได้โดยออกหุ้นใหม่ หรือกันกำไรสะสมไว้เพื่อเสริมสร้างกำลังทุนของธนาคาร นอกจากนั้นการเพิ่มเงินกองทุน ธนาคารอาจจะใช้วิธีกระจายเงินปันผลเพื่อเพิ่มกำไรสะสมให้สูงขึ้น วิธีออกหุ้นใหม่เพิ่มในระยะเวลาดสั้นจะทำให้กำไรต่อหุ้นลดลง เพราะเงินปันผลที่จ่ายต้องนำมาแบ่งปันระหว่างจำนวนหุ้นที่เพิ่มขึ้น แต่ในระยะยาวการออกหุ้นใหม่จะเป็นผลดีต่อธนาคาร เพราะเพิ่มความสามารถในการทำอะไรโดยการขยายการใหญ่ขึ้น และลงทุนในหลักทรัพย์ชนิดต่าง ๆ ที่มีระยะเวลาถึงกำหนดในระยะยาวซึ่งให้ผลตอบแทนสูงได้

ส่วนนโยบายในการจัดการสินทรัพย์เพื่อลดความเสี่ยง ธนาคารอาจกระทำได้โดยการลงทุนในสินทรัพย์ประจำที่ไม่จำเป็น และเร่งจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่มาจาก การชำระหนี้ ลดหรือระงับการใหญ่ขึ้นที่มีความเสี่ยงสูงเพิ่มขึ้น

5. การดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

5.1 การดำรงเงินกองทุนของระบบธนาคารพาณิชย์รวมทุกธนาคาร

5.1.5 การดำรงเงินกองทุน เพื่อป้องกันมิให้ธนาคารขยายเครดิตในสินทรัพย์เสี่ยงระดับสูง โดยมีส่วนของเจ้าของทุนแน่นอนอื่นจะทำให้ผู้ฝากเงินไม่ได้รับการคุ้มครองความ

⁶ Roland I. Robinson, op. cit., p. 436.

ปลอดภัยในเงินฝากของคนเต็มที และเพื่อเป็นเครื่องมือของธนาคารกลางในการควบคุม
เครดิต กฎหมายจึงได้กำหนดให้ธนาคารสำรองเงินกองทุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 9 ของ
สินทรัพย์เสี่ยง นอกจากนั้นอัตราส่วนที่ใช้เทียบว่าทุนของธนาคารมีเพียงพอหรือไม่ยังมี
อยู่อีก 2 อัตราส่วนคงที่กล่าวไว้แล้ว คืออัตราส่วนเงินกองทุนต่อเงินฝาก และอัตราส่วน
เงินกองทุนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น ซึ่งจะนำมาประกอบการพิจารณาด้วย

ตารางที่ 7 จะแสดงรายละเอียดการสำรองเงินกองทุนของระบบธนาคาร
พาณิชย์ในประเทศไทย ตั้งแต่สิ้นปี พ.ศ. 2515 ถึงสิ้นปี พ.ศ. 2519

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 รายละเอียดการคลังเงินกองทุนของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515
ถึงสิ้นปี พ.ศ. 2519

ล้านบาท

ปี	สินทรัพย์เสี่ยง	สินทรัพย์ทั้งสิ้น	เงินฝาก	เงินกองทุน	อัตราส่วน เงินกองทุนต่อ สินทรัพย์เสี่ยง	อัตราส่วน เงินกองทุนต่อ สินทรัพย์ทั้งสิ้น	อัตราส่วน เงินกองทุน ต่อเงินฝาก
2515	35,553.8	60,069.2	47,112.9	4,082.0	11.48	6.79	8.66
2516	51,017.9	78,361.6	57,522.2	5,096.1	9.99	6.50	8.85
2517	66,266.5	98,752.2	72,288.9	7,194.8	10.86	7.28	9.95
2518	79,217.5	117,878.3	85,590.2	8,916.6	11.26	7.56	10.42
2519	89,895.1	139,631.1	105,241.8	10,093.6	11.23	7.22	9.59

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานเศรษฐกิจรายเดือน มกราคม 2519

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการข้างต้นจะเห็นได้ว่า การค้ำประกันเงินกองทุนของระบบการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมีอัตราส่วนดังนี้

1. การค้ำประกันเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ ตั้งแต่ปี 2515 ถึง 2519 โดยเฉลี่ยแล้วสูงกว่าที่กฎหมายได้กำหนดไว้ แต่ยังคงต่ำกว่าอัตรามาตรฐานที่ธนาคารพาณิชย์ทั้งหลายนิยมถือปฏิบัติกัน คือไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 16.67 อัตราตัวเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเป็นร้อยละ 10.96

2. การค้ำประกันเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น โดยทั่ว ๆ ไปอัตรามาตรฐานที่ปฏิบัติกัน คือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8 แต่อัตราตัวเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ทั้งหลายในประเทศไทยเป็นร้อยละ 7.07

3. การค้ำประกันเงินกองทุนต่อเงินฝาก อัตราที่ธนาคารพาณิชย์โดยทั่ว ๆ ไปปฏิบัติกัน คือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 แต่อัตราตัวเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์รวมทุกแห่งในประเทศไทยเป็นร้อยละ 9.49

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การค้ำประกันเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยเฉลี่ยแล้วไปปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย และโดยทั่ว ๆ ไปก็นับได้ว่าเป็นอัตราที่น่าพึงพอใจ แต่หากธนาคารพาณิชย์ยึดหลักการค้ำประกันเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามอัตรามาตรฐานของต่างประเทศแล้ว ธนาคารก็ควรจะมีการปรับปรุงเงินกองทุนให้สูงขึ้น โดยอาจจะลดการจ่ายเงินปันผลให้น้อยลง เพิ่มสำรองสำหรับสินทรัพย์ที่คาดว่าจะสูญหรือลดการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงให้น้อยลง

5.1.2 อัตราส่วนสินทรัพย์ประจำต่อเงินกองทุน เพื่อทราบว่าธนาคารได้นำเงินทุน หรือส่วนของผู้ถือหุ้นไปลงทุนในสินทรัพย์ประจำ ซึ่งจำแนกโดยยาก เป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งจะแสดงส่วนที่เจ้าหน้าที่และผู้ฝากเงินจะได้รับชำระคืนยาก เมื่อล้มเลิกกิจการ

อัตรามาตรฐานการลงทุนในสินทรัพย์ประจำไม่ควรเกินกว่าร้อยละ 60 ของเงินกองทุน⁷ เพราะการลงทุนในสินทรัพย์ประจำสูงเกินไปทำให้เงินกองทุนหมุนเวียนลดน้อย

ลงไป เป็นการตัด earning power ของธนาคารให้ลดลง และทำให้สภาพคล่องของธนาคารลดลง การที่เทียบสินทรัพย์ประจำต่อเงินกองทุนนั้นก็ เพราะว่าเงินที่นำมาลงทุนในสินทรัพย์ประจำนั้นควรเป็นเงินทุนของตนเอง และถ้าไรที่สะสมไว้มิใช่จากเงินฝาก

ตารางที่ 8 อัตราส่วนสินทรัพย์ประจำต่อเงินกองทุนของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ตั้งแต่สิ้นปี พ.ศ. 2515 ถึงสิ้นปี พ.ศ. 2519
ล้านบาท

ปี	สินทรัพย์ประจำ และ สินทรัพย์อื่น ๆ	เงินกองทุน	อัตราส่วนสินทรัพย์ประจำ ต่อเงินกองทุน
2515	3,686.7	4,082.0	90.31
2516	4,275.5	5,096.1	83.89
2517	4,957.9	7,194.8	68.90
2518	6,052.2	8,916.6	67.87
2519	7,193.5	10,093.6	71.26

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานเศรษฐกิจรายเดือน มกราคม 2519

ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยลงทุนในสินทรัพย์ประจำค่อนข้างจะอยู่ในระดับสูง จากตารางจะเห็นได้ว่าสูงกว่าอัตรามาตรฐาน การที่เป็นเช่นนี้เพราะกฎหมายยอมให้สาขาธนาคารต่างประเทศถือสังหาริมทรัพย์ใช้เป็นสถานที่สำหรับดำเนินธุรกิจ หรือสำหรับพนักงานและลูกจ้าง หลังจากหักค่าเสื่อมราคาแล้ว เป็นส่วนหนึ่งของเงินกองทุน นอกจากนี้ การเช่าสถานที่ทำการสำหรับประกอบธุรกิจโดยทั่วไป ธนาคารจะต้องเสียเงินกินเปล่าในจำนวนที่สูง ฉะนั้นฐานะการเงินอันอ่าว ธนาคารจึงนิยมสร้างสถานที่

ทำการของตนเองมากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม จากปี 2517 เป็นต้นมาอัตราส่วนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับอัตรามาตรฐาน

5.2 การดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่ง การวิเคราะห์การดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างขึ้นมาวิเคราะห์เพียงบางธนาคารเท่านั้น โดยการแยกพิจารณาระหว่างธนาคารที่จดทะเบียนในประเทศไทย และสาขาของธนาคารต่างประเทศ เช่นเดียวกับกรณีการดำรงสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

5.2.1 การดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ที่สุ่มขึ้นมาเป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์จะใช้หลักเกณฑ์เดิมคือพิจารณาจากยอดเงินฝากและจำนวนสาขา โดยสุ่มขึ้นมาเพียง 5 แห่งเท่านั้น

5.2.1.1 การดำรงเงินกองทุน ในการวิเคราะห์การดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงนั้น สินทรัพย์บางอย่างที่กฎหมายยกเว้นไม่ถือเป็นสินทรัพย์เสี่ยงนั้น ในการอ่านงบการเงิน ถ้าไม่มีรายละเอียดประกอบให้ ก็จะไม่มีความทราบได้ ฉะนั้นเพื่อขจัดปัญหาดังกล่าวในการวิเคราะห์ จึงได้สมมติให้ถือสินทรัพย์เสี่ยงและส่วนของเจ้าของกองทุนตามหลักการธนาคารทั่วไป

ตารางที่ 9 จะแสดงรายละเอียดการดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยซึ่งสุ่มตัวอย่างขึ้นมา 5 แห่ง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2519 โดยอาศัยข้อสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 รายละเอียดการดำเนินงานกองทุนของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2519 โดยสรุปตัวอย่างขึ้นมา 5 แห่ง ตามข้อสมมติฐาน

ธนาคาร	สินทรัพย์เสี่ยง 1/			รวม	สินทรัพย์ ทั้งหมด	เงินฝาก	เงิน กองทุน	ล้านบาท		
	เงินลงทุน ในหุ้นบริษัท และอื่น ๆ	เงินในบัญชี และชดเชย	สินทรัพย์ ประจำและ สินทรัพย์ อื่น ๆ					อัตราส่วน เงินกองทุน ต่อสินทรัพย์ เสี่ยง	อัตราส่วน เงินกองทุน ต่อสินทรัพย์ ทั้งสิ้น	อัตราส่วน เงินกองทุน ต่อเงินฝาก
ธนาคารกรุงเทพ	11,168.3	42,762.9	1,493.0	45,424.2	55,146.1	40,491.4	3,045.9	6.70	5.52	7.43
ธนาคารกรุงไทย	422.2	12,044.7	808.4	13,275.3	21,661.6	18,757.8	1,247.2	9.39	5.75	6.64
ธนาคารกสิกรไทย	251.1	9,567.0	851.6	10,669.7	14,102.5	11,884.9	771.9	7.23	5.47	6.49
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	124.9	5,771.9	885.4	6,782.2	9,037.6	7,103.6	598.6	8.82	6.62	8.42
ธนาคารไทยพาณิชย์	206.8	5,905.7	619.4	6,731.9	8,169.8	6,228.7	618.7	9.19	7.57	9.93

1/ สินทรัพย์เสี่ยงจำนวนหนึ่งอาจได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย ไม่ถือเป็นสินทรัพย์เสี่ยง แต่ไม่สามารถแยกออกมาได้

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากตารางข้างต้น แม้ว่าจะไม่สามารถแยกสินทรัพย์เสี่ยงจำนวนหนึ่งที่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมายไม่ให้ถือเป็นสินทรัพย์เสี่ยง เช่น เงินกู้ยืมในส่วนที่มีเงินฝาก หรือ หลักทรัพย์รัฐบาลไทย เป็นประกัน และทุนบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น แต่ธนาคารกรุงไทย จำกัด และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ก็คำนวณเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงในอัตราสูงกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ คือร้อยละ 9.39 และ 9.19 ตามลำดับ ส่วนของธนาคารอีก 3 แห่ง คือ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารกสิกรไทย จำกัด และธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด นั้น แม้ว่าอัตราส่วนตามที่หาได้ในตารางนี้จะต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม แต่ก็นำสินทรัพย์เสี่ยงในส่วนที่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมายไม่ให้ถือเป็นสินทรัพย์เสี่ยงดังกล่าวมาหักออก อัตราส่วนจะสูงกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ เพราะจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ได้ระมัดระวังและถือปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัดในเรื่องนี้

นอกจากการคำนวณเงินกองทุนตามอัตราที่กฎหมายกำหนด การวิเคราะห์ความเสี่ยงพอของส่วนของเจ้าของทุนยังพิจารณาได้จากการคำนวณเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8) และการคำนวณเงินกองทุนต่อเงินฝาก (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10) จากตารางจะเห็นว่า ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 5 แห่งคำนวณเงินกองทุนต่ำกว่าอัตรามาตรฐานทั้งสิ้น ยกเว้นธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ต่ำกว่าอัตรามาตรฐานเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เพราะฉะนั้น จากอัตราส่วนต่าง ๆ ที่ปรากฏในตารางสามารถจะสรุปได้ว่า ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด เป็นธนาคารที่คำนวณเงินกองทุนได้ถูกต้องตามกฎหมาย และในขณะที่เดียวกันก็ใกล้เคียงกับอัตรามาตรฐานที่ยึดถือกันโดยทั่วไป แสดงให้เห็นว่าเงินกองทุนของธนาคารมีขนาดใหญ่เพียงพอในการรับภาระผลขาดทุน และธนาคารมีความสามารถในการชำระหนี้ คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ฝากเงินอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

5.2.1.2 อัตราส่วนสินทรัพย์ประจำกองทุน ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 5 แห่งได้นำเงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นไปลงทุนในสินทรัพย์ประจำดังนี้คือ

ตารางที่ 10 อัตราส่วนสินทรัพย์ประจำต่อเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2519 โดยสรุปตัวอย่างขึ้นมา 5 แห่ง
ตามข้อสมมติฐาน

ล้านบาท

ชื่อธนาคาร	สินทรัพย์ประจำ 1/	เงินกองทุน	อัตราส่วนสินทรัพย์ประจำ ต่อเงินกองทุน
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด	813.3	3,045.8	26.70
ธนาคารกรุงไทย จำกัด	523.0	1,247.2	41.93
ธนาคารกสิกรไทย จำกัด	511.2	771.9	66.22
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด	458.0	598.6	76.51
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด	520.6	618.7	84.28

1/ สินทรัพย์ประจำรวมอสังหาริมทรัพย์ที่ได้จากการบังคับจำนอง
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารพาณิชย์ 2 แห่ง คือ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด และธนาคารกรุงไทย
จำกัด มีสินทรัพย์ประจำต่ำกว่าอัตรามาตรฐาน ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสม ส่วน
ธนาคารที่เหลือ 3 แห่ง มีอัตราส่วนสูงกว่าอัตรามาตรฐาน เนื่องจากมีการลงทุนใน
สินทรัพย์ประจำมาก ซึ่งอาจจะเพราะธนาคารนิยมสร้างสถานที่ทำการของตนเองมากกว่า
การเช่าสถานที่ หรือมีอสังหาริมทรัพย์ที่ได้จากการบังคับจำนองไว้มาก โดยเฉพาะ
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด และธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด มีอสังหาริมทรัพย์ที่ได้
จากการชำระหนี้ถึงร้อยละ 37.47 และ 25.74 ของสินทรัพย์ประจำทั้งหมด ตามลำดับ
ดังนั้นธนาคารควรจะได้เร่งจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์เหล่านี้เสีย เพื่อลดสินทรัพย์เสี่ยง
และเพิ่มสภาพคล่องของธนาคารให้ดีขึ้น

5.2.2 การดำรงเงินกองทุนของสาขาธนาคารต่างประเทศ

5.2.2.1 การดำรงเงินกองทุน การวิเคราะห์จะอาศัย

ตารางที่ 11 รายละเอียดการดำเนินงานกองทุนของสาขาธนาคารต่างประเทศ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2519
โดยสรุปอย่างสั้นมา 3 แห่ง ตามขอสมัครงาน

ล้านบาท

ธนาคาร	สินทรัพย์เสี่ยง 1/			รวม	สินทรัพย์ ทั้งสิ้น	เงิน ฝาก	เงิน กองทุน	อัตราส่วน เงินกองทุน ต่อสินทรัพย์ เสี่ยง	อัตราส่วน เงินกองทุน ต่อสินทรัพย์ ทั้งสิ้น	อัตราส่วน เงินกองทุน ต่อเงินฝาก
	เงินลงทุน ในหุ้น บริษัท และอื่น ๆ	เงินใน บัญชี เช็คและ เช็ค	สินทรัพย์ ประจำ และสิน ทรัพย์อื่น ๆ							
ธนาคารชาเตอร์ด	5.3	856.4	23.0	884.7	1,092.1	764.1	85.0	9.60	7.78	11.12
ธนาคารแห่งโตเกียว	11.9	1,577.3	22.9	1,612.1	1,991.1	749.3	200.0	12.40	10.04	26.69
ธนาคารมิทซูบิ	18.7	1,454.6	58.0	1,531.3	2,008.3	683.0	262.0	17.10	13.04	38.36

1/ สินทรัพย์เสี่ยงจำนวนหนึ่งอาจได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย หรือไม่ถือเป็นสินทรัพย์เสี่ยง แต่ไม่สามารถแยกออกมาได้
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากงบการเงินของธนาคาร และสินทรัพย์ที่จะถือว่าเป็นสินทรัพย์เสี่ยงจะพิจารณาตามหลักการธนาคารทั่วไป

จะเห็นว่า ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่งคำนวณเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงถูกต้องตามอัตราที่กฎหมายกำหนด และอัตราส่วนทั้ง 3 อยู่ในระดับที่ใกล้เคียง หรือเกินกว่าอัตรามาตรฐานที่ยึดถือกันโดยทั่วไป ถือได้ว่าธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศและมาเปิดสาขาในประเทศไทยมีขนาดเงินกองทุนที่ใหญ่เพียงพอในการรองรับผลสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นจากสินทรัพย์เสี่ยง

5.2.2.2 อัตราส่วนสินทรัพย์ประจำต่อเงินกองทุน สาขาธนาคารต่างประเทศทั้ง 3 แห่ง มีอัตราส่วนสินทรัพย์ประจำต่อเงินกองทุน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 อัตราส่วนสินทรัพย์ประจำต่อเงินกองทุนของสาขาธนาคารต่างประเทศ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2519 โดยสรุปอย่างขึ้นมา 3 แห่ง ตามขอสมมติฐาน

ลานบาท

ธนาคาร	สินทรัพย์ประจำ ^{1/}	เงินกองทุน	อัตราส่วนสินทรัพย์ประจำต่อเงินกองทุน
ธนาคารชาร์เตอร์ด	15.5	85.0	18.23
ธนาคารแห่งโตเกียว	4.0	200.0	2.0
ธนาคารมิทซูบิ	10.0	262.0	3.81

1/ สินทรัพย์ประจำรวมอสังหาริมทรัพย์ที่ได้จากการบังคับจำนอง

ที่มา : - ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 3 แห่ง ลงทุนในสินทรัพย์ประจำโดยใช้เงินทุนจากส่วนของผู้เจ้าของต่ำกว่าอัตรามาตรฐานมาก แสดงให้เห็นว่าธนาคารมีนโยบายในการนำเงินทุนหมุนเวียนไปใช้ลงทุนหาผลประโยชน์มากกว่าที่จะให้เงินทุนจมอยู่ในสินทรัพย์ประจำ ซึ่งไม่

ก่อให้เกิดรายได้แก่ธนาคาร นอกจากนั้นสาขานาคารพาณิชย์ต่างประเทศยังนิยมที่จะ
 เช่าสถานที่ทำการสำหรับประกอบธุรกิจมากกว่าที่จะสร้างสถานที่ทำการของตนเอง
 ความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยของผู้ฝากเงิน ในกรณีเช่นนี้จะมีน้อย
 การเปรียบเทียบขนาดของเงินกองทุนระหว่างธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนใน
 ประเทศไทย กับสาขานาคารต่างประเทศ จากตัวเลขต่าง ๆ เท่าที่ปรากฏจะเห็นได้ว่า
 สาขานาคารต่างประเทศมีเงินกองทุนขนาดใหญ่กว่าธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนใน
 ประเทศไทยในการเทียบอัตราส่วนดังกล่าว เพราะในทางปฏิบัติสาขานาคารต่างประเทศ
 รวมเอาอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์ที่พึงค้ำประกัน เป็นส่วนหนึ่งของเงินกอง
 ทุน แต่ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยถือว่าอสังหาริมทรัพย์ยกเว้นอสังหา
 ริมทรัพย์ที่ได้จากการบังคับจำนองเป็นสินทรัพย์เสี่ยง จึงเป็นข้อได้เปรียบของสาขา
 ธนาคารต่างประเทศ นอกจากนั้นสินทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันเงินกองทุนของสาขานาคารต่าง
 ประเทศสามารถจัดหาได้ง่ายกว่าการเพิ่มเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนใน
 ประเทศไทย ซึ่งจะต้องกระทำโดยการขายหุ้นเพิ่ม งดจ่ายเงินปันผล หรือกันกำไรสะสมเพิ่มขึ้น
 แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการค้ำประกันสภาพคล่องของสาขานาคารต่าง
 ประเทศดังที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 5 ถ้าพิจารณาในด้านการค้ำประกันสภาพคล่องแล้ว สาขา
 ธนาคารต่างประเทศจะมีสภาพคล่องน้อยกว่าธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย
 แต่ถ้ามองในด้านการค้ำประกันเงินกองทุน จะมีผลในทางตรงกันข้าม ทั้งนี้การจะตัดสิน
 ว่าธนาคารพาณิชย์ใดจะคุ้มครองให้ความปลอดภัยแก่ผู้ฝากเงินของตนเพียงพอหรือไม่นั้น
 จะพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ต้องนำมาพิจารณาประกอบกัน กล่าวคือ ธนาคาร
 ที่มีเงินกองทุนขนาดใหญ่ มิได้หมายความว่าธนาคารจะล้มเลิกกิจการไม่ได้ ธนาคาร
 อาจดำเนินการต่อไปไม่ได้ถ้าขาดเงินทุนหมุนเวียน หรือไม่มีสภาพคล่อง ส่วนธนาคาร
 ที่มีเงินกองทุนขนาดเล็ก ธนาคารอาจจะดำเนินการต่อไปได้ ถ้ายังมีเงินทุนหมุนเวียนอยู่
 อย่างสม่ำเสมอ หรือมีสภาพคล่องเพียงพอ R149